

Obsah

Předmluva	9
I. Úvod	13
II. Hlavní metodologické přístupy	19
II.1 Pozitivismus	20
II.2 Postpozitivistické směry	23
II.2.1 Kritický racionalismus a falzifikace	23
II.2.2 Postpozitivismus ve filosofii vědy	24
II.2.3 Strukturalismus	26
II.2.4 Kritický realismus	28
II.2.5 Teorie strukturace	30
II.3 Relativistické přístupy	33
II.3.1 Hermeneutika	33
II.3.2 Poststrukturalismus a postmodernismus	35
III. Hlavní ekonomické teorie	41
III.1 Neoklasická teorie	41
III.2 Keynesiánská ekonomie	44
III.3 Neomarxismus	47
III.4 Neoliberální ekonomie	50
III.5 Institucionální ekonomie	54
IV. Teorie regionálního rozvoje	59
IV.1 Neoklasické a neoliberální teorie regionálního rozvoje	59
IV.1.1 Lokalizační teorie	59
IV.1.2 Jednosektorový model	64
IV.1.3 Dvousektorový model	65
IV.1.4 Růstové účetnictví	68
IV.1.5 Nová ekonomická geografie a nová teorie růstu (P. Krugman, W. Arthur, P. Romer)	69
IV.1.6 Regionální politika v době dominujících neoklasických přístupů ...	77
IV.2 Keynesiánské období: teorie skupiny jádro-periferie	78

IV.2.1	Úvod	78
IV.2.2	Teorie exportní základny (D. North)	78
IV.2.3	Harrod-Domarův růstový model	81
IV.2.4	Teorie růstových pólů (F. Perroux, J. Boudeville)	82
IV.2.5	Teorie kumulovaných příčin (G. Myrdal)	86
IV.2.6	Teorie nerovnoměrného rozvoje (A. Hirschman)	90
IV.2.7	Teorie polarizovaného rozvoje (J. Friedmann)	99
IV.2.8	Shmutí	101
IV.2.9	Regionální politika inspirovaná keynesiánstvím a teoriemi skupiny jádro-periferie	102
IV.3	Strukturalistické přístupy	106
IV.3.1	Neomarxistické teorie rozvoje – teorie závislosti	106
IV.3.2	Teorie nerovné směny (A. Emmanuel)	107
IV.3.3	Strukturalistický marxismus (D. Harvey a N. Smith)	110
IV.3.4	Teorie mezoekonomiky (S. Holland)	114
IV.3.5	Shmutí – srovnání neomarxistických a neoliberálních přístupů ...	117
IV.3.6	Teorie výrobních cyklů a teorie ziskových cyklů	119
IV.3.6.1	Teorie výrobních cyklů (R. Vernon)	119
IV.3.6.2	Teorie ziskových cyklů (A. Markusen)	120
IV.3.7	Regulační teorie (A. Lipietz, M. Aglietta)	126
IV.3.7.1	Regulační teorie a prostor – teorie flexibilní specializace a kalifornská škola	131
IV.4	Kritickorealistické přístupy	138
IV.4.1	Teorie územních dělb práce (D. Massey)	138
IV.4.2	Diskuse o lokalitách (Locality debate)	145
IV.5	Institucionální směry	149
IV.5.1	Teorie výrobních okrsků a flexibilní specializace	150
IV.5.2	Sociokulturní prostředí a konkurenceschopnost regionů: sítě kontaktů a regionální „zakořenění“	155
IV.5.3	Teorie učících se regionů: interpretace, reflexivita a moc	158
IV.5.4	Regionální politika inspirovaná institucionálními teoriemi	163
IV. 6	Současné (eklektické) období regionální politiky	167
IV.6.1	Podpora malým a středním firmám	169
IV.6.2	Podpora tvorby a šíření inovací	170

IV.6.3 Deregulační opatření	171
IV. 6.4 „Lokalizace“ regionální politiky – lokální iniciativy	172
IV.6.5 Decentralizační opatření	174
IV.6.6 Programy následné péče o zahraniční investory	174
V. Závěr	177
VI. Bibliografie	189
Jmenný rejstřík	205
Věcný rejstřík	209

ivní malým mezinárodním rozdílem na základě transformačního efektu v průběhu prvních let transformace. Podstatným důvodem pro okrajování politování regionální politiky i pro malý zájem o výsledky regionálního výzkumu byla především mimořádná náhla změna významnosti v ČR v tomto období, neboť přísl. míra nezaměstnanosti je považována za jeden z výraznějších indikátorů regionálních problémů. Neménou roli sehrál podopatření i neobdobí nízkých hodnotami inspirovaný přístup k nové společnosti, který dominoval v první polovině 90. let 20. století a odmišl regionální politiku jako nezákladní formu intervence státu do ekonomiky.

Je jistým paradoxem, že při něm vznikla v roce 1918 spíše ideologická Československá celostátní regionální rozdíly, neboť vykazovalo mimořádně výrazný západovýchodní gradient socioekonomické vysplosti. Zatímco západní část Československa byla tvořena výsoké rozvinutými Čechy, koncentracími značnou část hospodářského potenciálu celého Rakousko-Uherska a poměrně vyspělou Moravou, východní část uhedlova nála rozdílné sociální i ekonomické struktury Slovácku a také Podkarpatské Rusi, která patřila k agrárním regionům celá střední Evropy a která spíše nejen vysokou mírou nezaměstnanosti, ale i regionálními problémy regionální únie v roce 1921 na Podkarpatské Rusi 30,2 % proti 2,4 % v Čechách, 3,1 % na Moravě, 3,7 % ve Slovácku a 15,0 % na Slovensku – Ročenka 1930, viz též Kováč 1935). Naopak na přelomu 80. a 90. let 20. století patřila Československo ke státům s nejmenšími mezinárodními rozdíly v Evropě (Blažek 1996a).

Problémem tabule do značné míry vydušilého vývoje byla skutečnost, že výše zmíněné regionální rozdíly probíhaly především v období centralizované plánování ekonomiky za činné vynucení zástupců do té doby výsoké výsplosti českých regionů. Nezaměstnanostní mírou ke snížení rozdílnosti přispěla podopatření i ústava Podkarpatské Rusi a zároveň změna geopolitické situace po druhé světové válce. Ažalim tedy Československo vykazovalo za dobu své existence obdivuhodnou míru snižování regionálních rozdílností (Häufiger 1984), bylo počátkem 90. let obříšl v této oblasti natázovat na domáhání praxi, protože skutečnost, že řešení regionálních problémů v přelomových desetiletích byly jen velmi ošidně uplatňovány do nových podmínek, a to především v důsledku principální proměny společenského a ekonomického systému. Od druhé poloviny 90. let 20.